Vlaamse Regering

DE VLAAMSE MINISTER VAN ONDERWIJS, JUSTITIE EN WERK

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - Ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, wat betreft de optimalisatie van de rechterlijke procedure bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen en het Handhavingscollege
- Definitieve goedkeuring

Samenvatting

Dit ontwerp van decreet omvat een aantal optimalisaties van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges (het DBRC-decreet). Deze optimalisaties kaderen in het Actieprogramma van de Vlaamse Regering "inzake rechtszekere en robuuste vergunningen" dat op 19 december 2025 werd goedgekeurd. De ingrepen vormen de concretisering van enkele daarin opgenomen voorstellen met betrekking tot de rechterlijke procedure bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsvelden:

- Bestuursrechtspraak (beleidsdomein Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie)

De Vlaamse Regering keurde op 19 december 2025 het Actieprogramma "inzake rechtszekere en robuuste vergunningen" goed.[1] Dit ontwerp van decreet bevat een aantal specifieke decretale ingrepen die in het bijzonder verband houden met Thema 3 'rechtspraak over

[1] Zie Vlaamse Regering, Actieprogramma inzake rechtszekere en robuuste vergunningen, 19 december 2025, VR 2025 1912 MED.0523/1BIS (Actieprogramma inzake rechtszekere en robuuste vergunningen | Vlaanderen.be).

omgevingsvergunningen die zorgt voor oplossingen' van het Actieprogramma. Daartoe worden een aantal bepalingen van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges (DBRC-decreet) die verband houden met de rechterlijke procedure bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen verder geoptimaliseerd.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het wetgevingstechnisch en taalkundig advies werd verleend op 29 mei 2026, met nr. 2026/175.

De Inspectie van Financiën verleende een gunstig advies op 26 mei 2026 (nr. TM/2026001930). Het gemotiveerd akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de begroting, is vereist en werd verkregen op 16 juni 2026.

De Inspectie van Financiën formuleerde wel nog twee wettigheidsopmerkingen die als volgt kunnen worden beantwoord:

- Vooreerst haalde de Inspectie van Financiën aan dat een aantal ingrepen uit de voorliggende tekst lijken te impliceren dat er wordt afgestapt van 'het accusatoir principe' ten voordele van het 'inquisitieprincipe' terwijl andere ingrepen dan weer 'het accusatoir principe' lijken te versterken. Er zou in de tekst van het decreet best dezelfde lijn worden aangehouden in dit verband. Deze opmerking kan evenwel niet worden gevolgd.

  De procedures bij bestuursrechtscolleges hebben namelijk een gemengd karakter in vergelijking met het klassieke onderscheid tussen de burgerlijke rechtspleging (in wezen accusatoir) en de strafrechtelijke rechtspleging (inquisitoriaal). Zo bevat de procedure en rechtspleging bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen momenteel reeds diverse vormen van accusatoire rechtspleging. Zo beperkt de Raad zich in beginsel tot het onderzoek naar de middelen die in het verzoekschrift zijn opgenomen en is er veel aandacht voor procesgelijkheid tussen de partijen. Daarnaast bevat de huidige rechtspleging ook een aantal elementen die erop wijzen dat de Raad de regie van de rechtspleging kan bepalen. Denk bijvoorbeeld aan het aanstellen van een deskundige.

- Ten tweede adviseerde de Inspectie van Financiën om de delegatie aan de Vlaamse Regering inzake de indexering van de boetebedragen specifieker te omschrijven door te bepalen dat de bedragen '*jaarlijks*' worden aangepast aan de evolutie van het indexcijfer van de consumptieprijzen. Op die manier zou er meer houvast worden gegeven aan het BVR over het moment waarop de indexatie moet plaatsvinden. Deze opmerking wordt niet in zijn geheel gevolgd, maar er wordt in de voorliggende teksten wel verduidelijkt dat de Vlaamse Regering de wijze bepaalt waarop de boetebedragen worden aangepast naargelang de evolutie van het indexcijfer van de consumptieprijzen. Dat laat toe dat de Vlaamse Regering ervoor kan opteren om de indexatieregels te koppelen aan een bepaalde af- of toenamedrempel van de consumptieprijs in plaats van een vaste periodieke indexatie. Deze delegatie biedt voldoende houvast voor de Vlaamse Regering om het indexatiemechanisme vast te stellen en is gelijkaardig aan vergelijkbare delegaties, bijv. in het laatste lid van artikel 37 van de gecoördineerde wetten van 12 januari 1973 op

de Raad van State. Voor de budgettaire impact wordt verwezen naar de uitleg titel 3.A budgettaire impact voor de Vlaamse Overheid.

De afdeling Wetgeving van de Raad van State verleende advies op 2 oktober 2026 (advies nr. 79.677/16). In navolging van dit advies werden een aantal wijzigingen aan de tekst van het ontwerp aangebracht en werd de artikelsgewijze toelichting aangevuld. Voor een overzicht van deze ingrepen wordt verwezen naar Titel 4 uit de memorie van toelichting.

2. **INHOUD**

Naast verschillende voorstellen en adviezen die betrekking hebben op de vergunningsprocedure en de materiële regelgeving in dit verband, bevat het Actieprogramma van de Vlaamse Regering ook een aantal voorstellen tot verbetering van de rechtspraak in vergunningsbetwistingen. Dit ontwerp van decreet vormt daarvan de concretisering, althans voor wat specifiek de rechterlijke procedure bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen betreft. Daartoe worden een aantal optimalisaties doorgevoerd in het DBRC-decreet die betrekking hebben op de procedure bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen (en het Handhavingscollege).

Zo wordt in de eerste plaats het streven naar een oplossingsgerichte beslechting van geschillen uitdrukkelijk als doelstelling verankerd in het DBRC-decreet. Daarmee wil de decreetgever oplossingsgerichte rechtspraak stimuleren, zonder te raken aan de onafhankelijkheid van de bestuursrechters, en inzetten op het aanwenden van de bestaande decretale instrumenten waarover de Raad voor Vergunningsbetwistingen in dit verband reeds beschikt.

Voorts wordt in lijn met de huidige rechtspraak van de Raad voor Vergunningsbetwistingen verduidelijkt dat de benadeling als element van de vereiste van het belang bij het middel, steeds concreet en persoonlijk dient te zijn en aangetoond of minstens aannemelijk moet worden gemaakt door de partij die zich op de benadeling beroept. Wie een rechterlijk beroep instelt tegen een omgevingsvergunning, moet immers niet enkel een belang bij een schorsing en/of vernietiging van een vergunningsbeslissing aantonen, maar moet ook aantonen in zijn belangen te zijn geschaad door de specifieke onrechtmatigheden waarmee die beslissing eventueel is aangetast.

Daarnaast breidt dit ontwerp het toepassingsgebied van een aantal rechterlijke mechanismen waarover de Raad voor Vergunningsbetwistingen beschikt, uit. Zo wordt het mogelijk dat de Raad aan eender welke procespartij een geldboete oplegt wanneer de Raad oordeelt dat de rechtspleging door deze partij wordt aangewend voor “kennelijk vertragende of onrechtmatige doeleinden”. De geldboete kan voortaan eveneens op verzoek van een partij worden opgelegd en is ook niet langer beperkt tot de vernietigingsprocedure. Ook de gevallen waarin kan worden overgegaan tot bemiddeling bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen worden verruimd. Voortaan kan de bestuursrechter zelf het initiatief nemen om de bemiddeling te initiëren zonder dat hiervoor een voorafgaandelijk akkoord van de procespartijen vereist is.

Voor een gedetailleerde toelichting bij de verschillende maatregelen die door dit ontwerp van decreet worden geïntroduceerd, wordt verwezen naar de artikelsgewijze toelichting opgenomen in de bijgevoegde memorie van toelichting.

3. **BESTUURLIJKE IMPACT**

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Het ontwerp van decreet bevat louter wijzigingen aan enkele aspecten uit de procedure bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen en het Handhavingscollege en heeft geen of slechts een uiterst beperkte budgettaire impact voor de Vlaamse overheid.

In repliek op het advies van de Inspectie der Financiën wordt aangegeven dat de verhoging van de minimale en maximale bedragen van de geldboete wegens het kennelijk onrechtmatig of vertragend aanwenden van de rechtspleging, een beperkte weerslag heeft op de ontvangsten op het Fonds van de Bestuursrechtscolleges. De verhoging van de boetebedragen kan leiden tot een beperkte toename van de inkomsten op dit fonds. De geldboete blijft wel een uitzonderingsregime en moet met de nodige omzichtigheid worden toegepast. De verhoging van deze boetebedragen, wordt niettemin verantwoord door onder andere de stijging van de levensduurte (zie hierover ook de memorie van toelichting bij de toelichting van artikel 3).

B. ESR-TOETS

Het voorliggend ontwerp van decreet dient niet te worden onderworpen aan een ESR-toets.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

De voorgestelde aanpassingen hebben geen impact op het personeelsbestand of de personeelsbudgetten van de Vlaamse overheid.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Er is geen impact op de lokale en provinciale besturen.

4. **VERDER TRAJECT**

Na de definitieve goedkeuring door de Vlaamse Regering zal het ontwerp van decreet worden ingediend in het Vlaams Parlement.

5. **VOORSTEL VAN BESLISSING**

De Vlaamse Regering beslist:

1° haar definitieve goedkeuring te geven aan het bijgaande ontwerp van decreet "tot wijziging van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, wat betreft de optimalisatie van de rechterlijke procedure bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen en het Handhavingscollege" en de bijhorende memorie van toelichting;

2° de Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk te gelasten om voornoemd ontwerp van decreet en de bijbehorende memorie van toelichting, in naam van de Vlaamse Regering, in te dienen bij het Vlaams Parlement.

De Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk

Zuhal DEMIR

Bijlagen:
- memorie van toelichting
- ontwerp van decreet